

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 198/2023

I. Context legislativ și fundamentarea intervenției normative

Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 instituie principiile, structura curriculară și mecanismul de organizare a educației preuniversitare din România, consacrand, la articolele 84–88, cadrul general al curriculumului național și arhitectura planurilor-cadru.

Acestea includ o serie de tematici transversale obligatorii și obiective generale de formare, dintre care unele vizează educația juridică, gândirea critică, securitatea cibernetică și educația antreprenorială.

Totuși, în structura actuală nu există o disciplină distinctă, obligatorie, care să integreze într-o manieră sistematică aria esențială a alfabetizării media și digitale, deși aceasta reprezintă o necesitate absolută într-un ecosistem informațional profund transformat.

Realitățile socio-tehnologice actuale, marcate de multiplicarea surselor de informație, creșterea exponențială a volumului de conținut digital și mutații accelerate ale mediului mediatic, au determinat, la nivel european și internațional, adoptarea unor orientări de politică educațională centrate pe consolidarea competențelor media și digitale.

Documentele rezultate din procesul „Curriculum and Assessment Review” inițiat de autoritățile britanice demonstrează, prin expertiză comparată, că alfabetizarea media și digitală constituie una dintre competențele esențiale ale elevilor pentru participarea democratică, discernământul informațional, combaterea dezinformării și mecanismele de protecție în mediul digital.

Pe acest fond normativ și social, absența unei reglementări explicite face ca formarea acestor competențe să rămână fragmentară, dependentă de inițiative locale sau de opționale sporadice. Pentru asigurarea caracterului general obligatoriu, apare necesară o intervenție legislativă directă asupra articolelor 87–88 ale Legii nr. 198/2023, în vederea consacării disciplinei „Educație media și digitală” în planurile-cadru ale învățământului gimnazial și liceal, cu structură curriculară detaliată și cerințe clare privind programele școlare, formarea cadrelor didactice și resursele educaționale.

II. Scopul reglementării

Prezenta inițiativă legislativă urmărește instituirea unui cadru curricular obligatoriu care să asigure elevilor formarea competențelor necesare într-o societate digitalizată, în care accesul la informație, interpretarea critică și discernământul digital constituie premise fundamentale ale unei participări civice responsabile. Obiectivul central al legii este acela de a crea un cadru normativ prin care educația media și digitală să devină un pilon al educației contemporane, integrat în trunchiul comun al disciplinelor obligatorii.

Reglementarea propusă are rolul de a consolida protecția interesului public, de a preveni vulnerabilitățile generate de expunerea la informații eronate sau manipulative și de a forma competențe de evaluare, analiză și producție digitală care să permită elevilor să navigheze în mod responsabil mediul online. În același timp, se urmărește întărirea competențelor tehnologice necesare adaptării la piața muncii, dezvoltării economice și participării sociale, în concordanță cu orientările europene și cu principiile constituționale privind educația.

III. Elemente de noutate

Noutatea fundamentală introdusă prin proiectul de lege constă în instituirea disciplinei „Educație media și digitală” ca disciplină obligatorie în planurile-cadru pentru învățământul gimnazial și liceal, cu structură curriculară diferențiată pe niveluri educaționale și cu ancorare în competențe specifice ale alfabetizării media moderne. Disciplina vizează atât analiza critică a mesajelor media, cât și înțelegerea mecanismelor de funcționare a mediului digital, protecția datelor personale, identitatea digitală, etica utilizării tehnologiei, evaluarea conținutului digital și realizarea de proiecte digitale aplicate.

De asemenea, reglementarea introduce obligația expresă a Ministerului Educației de a elabora, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a legii, programele școlare corespunzătoare, precum și metodologiile aferente formării cadrelor didactice. O altă noutate esențială este instituirea obligației de a asigura resurse financiare distincte în bugetul anual al ministerului, destinate implementării disciplinei, inclusiv pentru infrastructura digitală, resurse educaționale și formare profesională. Această abordare integrează dimensiunea financiară în mecanismul de reglementare, conform standardelor constituționale privind responsabilitatea bugetară și cu respectarea cerințelor din Legea nr. 500/2002.

IV. Descrierea soluțiilor de reglementare propuse

Proiectul de lege operează prin modificarea articolului 87 al Legii nr. 198/2023 și introducerea unui nou articol, 87¹, prin care disciplina „Educație media și digitală” este consacrată ca disciplină obligatorie în trunchiul comun al învățământului gimnazial și liceal. Soluția legislativă este conformă arhitecturii curriculare existente și se integrează direct în structura planurilor-cadru, respectând principiul predictibilității educaționale.

Articolul 88 alineatul (10) este modificat pentru a include expres tematica educației media și digitale în rândul domeniilor obligatorii transversale, asigurând o corelare sistematică a disciplinei cu ansamblul curricular și eliminând eventuale interpretări restrictive.

Prin introducerea articolului 88¹, reglementarea detaliază scopul, conținutul și competențele specifice ale disciplinei, diferențiat pe niveluri educaționale, și definește principiile generale care guvernează evaluarea, formarea cadrelor didactice și utilizarea resurselor digitale în procesul de predare. Normele adoptate asigură integrarea într-un cadru coerent, atât din perspectiva dreptului educației, cât și din perspectiva exigențelor de protecție a datelor, securitate cibernetică și alfabetizare informațională.

În fine, completarea art. 233 prin introducerea alineatului (7) instituie obligația Ministerului Educației de a aloca resurse financiare distincte, dedicate implementării disciplinei, asigurând astfel caracterul efectiv și aplicabil al reformei, în concordanță cu principiile constituționale privind responsabilitatea autorităților publice și cu prevederile legislației finanțelor publice.

În considerarea celor de mai sus, prezenta inițiativă legislativă reprezintă o intervenție necesară, proporțională și adecvat fundamentată, care consolidează modernizarea sistemului educațional și asigură formarea unei generații capabile să participe activ, critic și responsabil la viața digitală și democratică a societății contemporane.

Deputat PNL,

STROE Ionuț-Marian

